T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/374
KARAR NO : 2022/492
KARAR TR : 31/10/2022

Ö Z E T : Davacıların taşınmazına kamulaştırmasızel atıldığıve mülkiyet hakkının süresiz kısıtlandığından bahisle, uğranılan zarara karşılık tazminat ödenmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : M. N. Şvd.
Vekili : Av. Y. A. İ
Davalılar: Adli Yargıda
1-Milli Eğitim Bakanlığı
2-Trabzon İl Özel İdaresi
Vekili : Av. D. K
İdari Yargıda
1-Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. E. S
2-Trabzon Valiliği
Vekili : Av. E. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılardan S. B, M. N. Ş vekili müvekkillerinin maliki olduğu Trabzon İli, Merkez ... Mahallesi, ... Ada, ... Parselde kayıtlı taşınmazlarının tamamının imar planında 1999 tarihinden itibaren kamu hizmetine tahsisli saha olarak ayrıldığını, aradan 23 yıl geçmesine rağmen, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından herhangi bir çalışma yapılmadığını, davacıların ilgili idareye müracaatla taşınmazlarının kamulaştırılmasını ya da okul alanı olmaktan çıkarılmasını talep etmelerine rağmen olumsuz cevap aldıklarını, taşınmazlarının süresiz olarak mülkiyet haklarının kısıtlanmış olduğunu, bu durumun taşınmaza el atma olduğunu ileri sürerek, taşınmaza davalı tarafından yapılan el atma nedeniyle davalı kurum adına tescili, taşınmazın değerinin tespiti, el atma karşılığı olan değerin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Trabzon 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/07/2013 tarihli ve E.2013/58, K.2013/363 sayılı kararı** ile, dava dosyasının incelenmesinden, davanın devamı sırasında 11/06/2013 tarihinde yürürlüğe giren 6487 sayılı Kanun'un geçici 6. maddesi gereğince bu tür davalara bakma görevinin idare mahkemelerine ait olduğu ve bu hükmün eldeki davalara da uygulanması gerektiği belirtildiğinden, dava dilekçesinin idari yargı yolu nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

3. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 25/03/2014 tarihli ve E.2013/24305, K.2014/8208 sayılı kararı ile, taraf vekillerinin temyiz itirazları yerinde görülmediğinden usul ve kanunauygun hükmün onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

4. Davacılardan, F. S, İ. T, E. K, M. M T, M. T vekilleri tarafından aynı istemle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

5. Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/01/2013 tarihli ve E.2012/156, K.2013/12 sayılı kararı ile, davanın kabulüne, taşınmazın davacılar adına olan tapu kaydının iptali ile davalı Trabzon İl Özel İdaresi adına tesciline, davacıların payları dikkate alınarak 1.690.537,33 TL kamulaştırmasız el atmadandoğan tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacılara ödenmesine karar vermiş, bu karar davalı idarece temyiz edilmiştir.

6. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 23/05/2013 tarihli ve E.2013/4782, K.2013/10318 sayılı kararı ile, *"gerekçeli kararın hüküm fıkrasına ayrı bir bent olarak, davacılardan İsmail Tosun'un payı üzerindeki ipoteğin davacı payına isabet eden bedele yansıtılarak"* cümlesinin eklenmek suretiyle, kararın düzeltilerek onanmasına karar vermiş, davalı idare vekilince kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmuştur.

7. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 23/12/2013 tarihli ve E.2013/21564, K.2013/23595 sayılı kararı ile, Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 6. maddesinde yapılan değişiklik ve Anayasa Mahkemesinin E.2013/93 sayılı kararı uyarınca davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden dava dilekçesinin görev yönünden reddi yerine kabulüne dair hükmün bozulması gerekirken, düzeltilerek onandığı anlaşıldığından, davalı idare vekilinin karar düzeltme isteminin kabulüne, Dairenin onama kararının kaldırılarak, mahkeme kararının bozulmasına karar vermişir.

8. **Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 09/04/2014 tarihli ve E.2014/128, K.2014/122 sayılı kararı** ile, bozma kararına uyarak, davanın idari yargıda görülmesi gerektiğinden, dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

9. Davacılar F. S, İ. T, E. K, M. M. T, M. T, S. B, M. N. Ş vekili, taşınmazın imar planında ilköğretim tesisi alanı olarak ayrılmasına rağmen, kullanım amacı doğrultusunda kamulaştırılmaması nedeniyle mülkiyet hakkının süresiz şekilde kısıtlandığından bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere taşınmazın değerine karşılık 4.000.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

10. Trabzon İdare Mahkemesi 09/03/2016 tarihli ve E.2015/281, K.2016/302 sayılı kararı ile, dava dosyasında bulunan bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; davacıların, taşınmazın toplamda 12/24 hissesine sahip oldukları, taşınmazla ilgili olarak yapılan inceleme ve değerlendirme neticesinde kamulaştırmasız el atma davası ile ilgili dava konusu taşınmazın arsa m2 bedelinin1.100 TL olduğu, dava açma tarihi itibariyle ilköğretim alanına isabet eden taşınmazın davacıların hisselerine isabet eden bedelinin toplam 2.682.102,50 TL olduğu kanaatine varıldığı gerekçesiyle, davacıların tazminat istemlerinin kısmen kabulüne, kısmen reddine, tazminat isteminin 62.682.102,50 TL'lik kısmının kabulüne; faiz isteminin 5.000 TL'lik kısmının davacılardan S. B ve M. N. Ş açısından 15/05/2012 tarihinden; F. S, İ. T, E. K, M. M. T ve M. T açısından 19/02/2013 tarihinden itibaren, 2.677.102,50 TL yönünden ise 18/01/2016 olan ıslah tarihinden işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden alınarak davacılara hisseleri oranında ödenmesine, fazlaya ilişkin 1.317.897,50 TL tazminat isteminin ise reddine karar vermiş, davacılar ve davalı idareler vekillerince bu karar temyiz edilmiştir.

11. Danıştay 6. Dairesi 25/10/2016 tarihli ve E.2016/4508, K.2016/6177 sayılı kararı ile, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20/08/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 33. maddesi ile eklenen Ek 1. maddeden sözederek, yeni yasal düzenleme uyarınca bu aşamada hukuken uyuşmazlığın esası hakkında karar verme olanağı bulunmadığından, idare mahkemesince bu hususlar göz önünde bulundurularak yeniden bir karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle kararın bozulmasına karar vermiştir.

12. Trabzon İdare Mahkemesi 09/03/2017 tarihli ve E.2017/288, K.2017/323 sayılı kararı ile, bozma kararına uyarak, davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiş, bu karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

13. Danıştay 6. Dairesi 22/09/2017 tarihli ve E.2017/2051, K.2017/6609 sayılı kararı ile, verilen karar ve dayandığı gerekçe hukuk ve usule uygun olup bozulmasını gerektirecek bir sebep bulunmadığından temyiz isteminin reddi ile verilen kararın onanmasına karar vermiştir.

14. Davacılar vekili taşınmazın imar planında kamu hizmeti olarak ayrılması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

15. Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm 12/12/2018 tarihli ve Başvuru Numarası 2018/878 sayılı kararı ile, mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların kabul edilebilir olduğuna, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine, kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Trabzon İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

16. Trabzon İdare Mahkemesi 05/02/2019 tarihli ve E.2019/85, K.2019/136 sayılı kararı ile, davacıların 4.000.000 TL tutarındaki tazminat isteminin; 62.682.102,50 TL'lik kısmının kabulüne, 1.317.897,50 TL'lik kısmının reddine, kabul edilen 62.682.102,50 TL tazminat isteminin, 5.000 TL'lik kısmı yönünden davacılardan S. B ve M. N. Ş açısından 15/05/2012 tarihinden; F. S, İ. T E. K, M. M. T ve M. T açısından 19.02.2013 tarihinden itibaren, 2.677.102,50 TL yönünden ise 18/01/2016 olan ıslah tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idarelerden alınarak davacılara hisseleri oranında ödenmesine karar vermiş, bu karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

17. Danıştay 6. Dairesi 13/10/2020 tarihli ve E.2019/14241, K.2020/9227 sayılı kararı ile, en az üç kişilik bilirkişi heyetince hazırlanacak rapor değerlendirilerek karar verilmesi gerekmekte iken, yerinde keşif yapılmaksızın, tek

bilirkişinin dosya üzerinde hazırladığı rapora dayanarak verilen kararda hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle, mahkeme kararının bozulmasına karar vermiş, bu kararın taraf vekillerince düzeltilmesi istenmiştir.

18. Danıştay 6. Dairesi 01/11/2021 tarihli ve E.2021/1889, K.2021/11949 sayılı kararı ile, karar düzeltilmesi isteminin reddine karar vermiştir.

19. **Trabzon İdare Mahkemesi 24/05/2022 tarihli ve E.2021/1374 sayılı kararı ile,** bozma kararına uyarak dava konusu taşınmaza kısmen fiilen el atıldığı tespit edilen işbu davanın adlî yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle, mahkemeleri görevine girmeyen ve Trabzon 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/07/2013 tarihli ve E.2013/58, K.2013/363 sayılı ve Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/04/2014 tarihli ve E.2014/128, K.2014/122 sayılı kararları ile görevsizlik kararı verilen bu davada, görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

20. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"...
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

21. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:
a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,
b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,
c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.
2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.
3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

22. 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na eklenen Ek Madde 1'in birinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır."

B. Yargı Kararları

23. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.
Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur"

24. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 6. maddesinin bazı fıkralarının iptali yönündeki taleple Anayasa Mahkemesine yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesinin 25/09/2013 tarihli ve E.2013/93, K.2013/101 sayılı kararıyla, yapılan itiraz başvurusu, başvuran mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddedilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Türk hukukunda 'fiili yol'un en karakteristik örneği, 'kamulaştırmasız el atma'lardır. Kamulaştırmasız el atma, idarenin, bir kişiye ait taşınmazı bilerek veya bilmeyerek kamulaştırmaya ilişkin usul ve kurallarına uymaksızın ve bir bedel ödemeksizin işgal ederek kamu hizmetine tahsis etmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Buna göre, kamulaştırmasız el atmadan söz edilebilmesi için, kişiye ait gayrimenkulün idarece (kamu hizmetinde kullanılmak amacıyla) işgal edilmiş olması ve bu işgalin kanunda öngörülen usul ve esaslara uyularak tesis edilmiş bir kamulaştırma işlemine dayanmadan gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Bu şekilde, idarenin hukuk dışı eyleminden kaynaklanan fiili el atmaların, özel kişilerin haksız fiil teşkil eden eylemlerinden hiçbir farkının bulunmadığı, bu nedenle bu tip eylemlerden doğan zararların da özel kişilerin haksız fiilinden doğan zararlarda olduğu gibi adli yargıda dava konusu edilmesi gerektiği kabul edilmektedir.

Başvuran Mahkemede görülen davaya konu olayda, davacıya ait taşınmaz, imar planlarıyla'dere mutlak koruma alanı'sınırları içine alınmış ve bu nedenle davacının taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanmıştır. Davacının tasarruf yetkisinin kısıtlanmasının, davacının mamelekinde azalma meydana getirebileceği tartışmasızdır. Ancak, davacının mülkü üzerinde tasarruf etme hakkının kısıtlanması, idarenin bir eyleminden değil, idari bir işlem niteliğinde olduğu tartışmasız olan imar planından kaynaklanmaktadır. Olayda, idarenin fiili el koyma niteliği taşıyan bir eylemi henüz bulunmamakta, aksine kanunen yapması gereken kamulaştırma işlemlerini yapmamak biçiminde tezahür eden bir eylemsizliği söz konusudur.

Öte yandan, kamulaştırmasız el atmadan söz edilebilmesi için taşınmaz zilyetliğinin idareye geçmesi ve taşınmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olması gerekmektedir. Oysa, Mahkemede görülen davaya konu olayda olduğu gibi 'imar kısıtlamaları'nda taşınmaz zilyetliği malikte kalmaya devam etmekte olup yalnızca malikin tasarruf yetkisinin, ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kalması söz konusu olmaktadır.

Sonuç olarak, davacının taşınmazının imar planlarında 'dere mutlak koruma alanı'nda bırakılması nedeniyle tasarruf hakkının kısıtlanmasının kamulaştırmasız el atma olarak nitelendirilemeyeceği, bunun, idari bir işlem olan imar planlarının zorunlu bir sonucu olduğu ve tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle doğan zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin görev alanına girmemektedir.

Nitekim, Anayasa'nın 158. maddesiyle, adlî, idarî ve askerî yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkili kılınan Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar bulmuş içtihatları da bu yöndedir (Örneğin; 4.2.2013 günlü, E.201/107, K.2013/230 sayılı kararı)..."

25. 6745 sayılı Kanun'la 2942 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in birinci fıkrasının*"Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir."* şeklindeki ikinci cümlesi; Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.2016/181, K.2018/111 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2019 tarihli ve E.2019/213, K.2019/416 sayılı kararında; Anayasa Mahkemesinin iptal kararının, Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konuda istikrar bulmuş kararları doğrultusunda, yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir duruma yol açmadığı belirtilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İptal edilen bölüm içerisinde kalan 'Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir.' cümlesi kapsamında, bakılan görev uyuşmazlığında yargı yolunun değişip değişmeyeceği hususu irdelendiğinde; davacıların taşınmazları üzerinde tasarruf etme hakkının kısıtlanmasının, idarenin bir eyleminden değil, idari bir işlem niteliğindeki imar planından kaynaklanması; davacıların bu işlem sebebiyle doğduğunu iddia ettikleri zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebileceğinin tartışmasız olmasının yanında; Anayasa Mahkemesinin belirtilen kararının gerekçesinde; bu konuya ilişkin uyuşmazlıkların adli yargıda görülmesinin gerektiği, diğer bir anlatımla taşınmazın malikleri tarafından idari yargıda dava açılabileceğinin hukuka aykırı olduğu yönünde herhangi bir irdelemeye yer verilmediği gözetildiğinde; Mahkememizin bu konuda istikrar bulmuş kararları doğrultusunda, yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum bulunmadığı sonucuna varılmıştır...."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

27. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyaları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

28. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

29. Davanın, davacıların maliki olduğu taşınmaza kamulaştırma bedeli ödenmeksizin, davalı idare tarafından el atıldığı iddiasıyla, oluştuğu ileri sürülen zararın tazmin edilmesi istemine ilişkin bulunduğu anlaşılmıştır.

30. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

31. Dava dosyasının incelenmesinden, uyuşmazlığa konu taşınmazla ilgili olarak Trabzon 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2018/115 esasına kayıtlı olarak açılan davada yapılan keşif sonucu hazırlanan bilirkişi raporunda, A ile işaretli kırmızı boyalı 136,49 m² alanın asfalt dökülerek yol ve yaya kaldırımı olarak kullanıldığı, B ile işaretli yeşil boya dökülen yol yapım malzemesinin bulunduğu alan olduğunun belirtildiği; ayrıca Danıştay 6. Dairesinin 13/10/2020 tarihli ve E.2019/14241, K.2020/9227 sayılı bozma kararından sonra Trabzon İdare Mahkemesinin bozma kararına uyarak yaptığı keşif sonucu hazırlanan bilirkişi raporunda da yol ve yaya kaldırımının yapıldığının Google Maps haritaları ile sabit olduğunun, ancak B ile gösterilen alanda yol malzemesinin görülmediğinin bu nedenle hesaplanacak bu hususun dikkate alınacağının belirtildiği anlaşılmıştır.

32. Bu durumdafiilidurumu göstermesi açısından itibar edilen bilirkişi raporları doğrultusunda, dava konusu taşınmazın bir kısmına kamulaştırılma yapılmaksızın asfalt yolyapıldığından ve bir bütün olan taşınmazın tamamı açısından fiili el atmanın varlığı kabul edilerek, değerlendirmenin bu şekilde yapılması gerekeceğinden,davanın, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Trabzon İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/04/2014 tarihli ve E.2014/128, K.2014/122 sayılı kararı ve Trabzon 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/07/2013 tarihli ve E.2013/58, K.2013/363 sayılıgörevsizlik kararlarının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Trabzon İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Trabzon 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/04/2014 tarihli ve E.2014/128, K.2014/122 sayılı kararı ve Trabzon 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/07/2013 tarihli ve E.2013/58, K.2013/363 sayılıGÖREVSİZLİK KARARLARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Bilal	Yüksel	Ali
ÇALIŞKAN	NAVDAR	ÖZGÜR